

VOLKSGEZONDHEID IN DE OMGEVINGSWET

19 december 2023

Paul Bodden

PROGRAMMA

- **Wat regelt de Omgevingswet specifiek t.a.v. volksgezondheid?**
 - **Voorbeelden aan de hand van milieuaspecten (hittestress, geluid en geur)**
- **Wat is de rol van het voorzorgsbeginsel?**
 - **Juridisch kader en voorbeelden (zoönosen en gewasbeschermingsmiddelen)**

VOLKSGEZONDHEID

- 'Kansen voor gezondheidswinst in omgevingsbeleid', Gezondheidsraad, Nr. 2022/16
 - Nagenoeg alle ziektelast is het gevolg van blootstelling aan concentraties onder (!) de wettelijke norm
 - Blootstellingsnormen zijn vaak niet alleen op gezondheidskundige overwegingen gebaseerd, maar bijvoorbeeld ook op maatschappelijke, economische en ecologische

OMZIEN NAAR ELKAAR, VOORUITKIJKEN NAAR DE TOEKOMST COALITIEAKKOORD 2021 - 2025

“We versnellen de woningbouw tot rond de 100.000 woningen per jaar.”

- Volksgezondheidsrisico's (onder meer):
 - Deels in uitleggebieden => **zoönosen, gewasbeschermingsmiddelen**
 - In combinatie met andere functies => **hinder, bijvoorbeeld geurhinder en geluidhinder**

OMGEVINGSRECHT IN RELATIE TOT VOLKSGEZONDHEID

- Art. 1.1 lid 2 onder a Wm

Onder 'gevolgen voor het milieu' wordt in ieder geval verstaan (onder andere):
'gevolgen voor het fysieke milieu, gezien vanuit het belang van de bescherming van mensen en dieren, alsmede van de relaties daartussen'

- Art. 3.1 Wro
'Goede ruimtelijke ordening'

- Artikel 1.3 Ow
Één van de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet is het bereiken en instandhouden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving

OMGEVINGSRECHT IN RELATIE TOT VOLKSGEZONDHEID

- Art. 2.1 lid 4 Ow: 'gezondheid' volwaardige rol bij uitoefening taken en bevoegdheden?
- Art. 4.22 lid 2 Ow: verplichte algemene rijksregels MBA: treffen van alle passende maatregelen ter bescherming gezondheid?
- Art. 5.42 lid 4 Ow: verplichting opstellen algemene rijksregels over wijziging of intrekking omgevingsvergunning i.v.m. passende maatregelen ter bescherming gezondheid?
- Bkl, (titel) par. 8.5.1.1., artikel 8.7 en artikel 8.9 lid 1?

HITTESTRESS

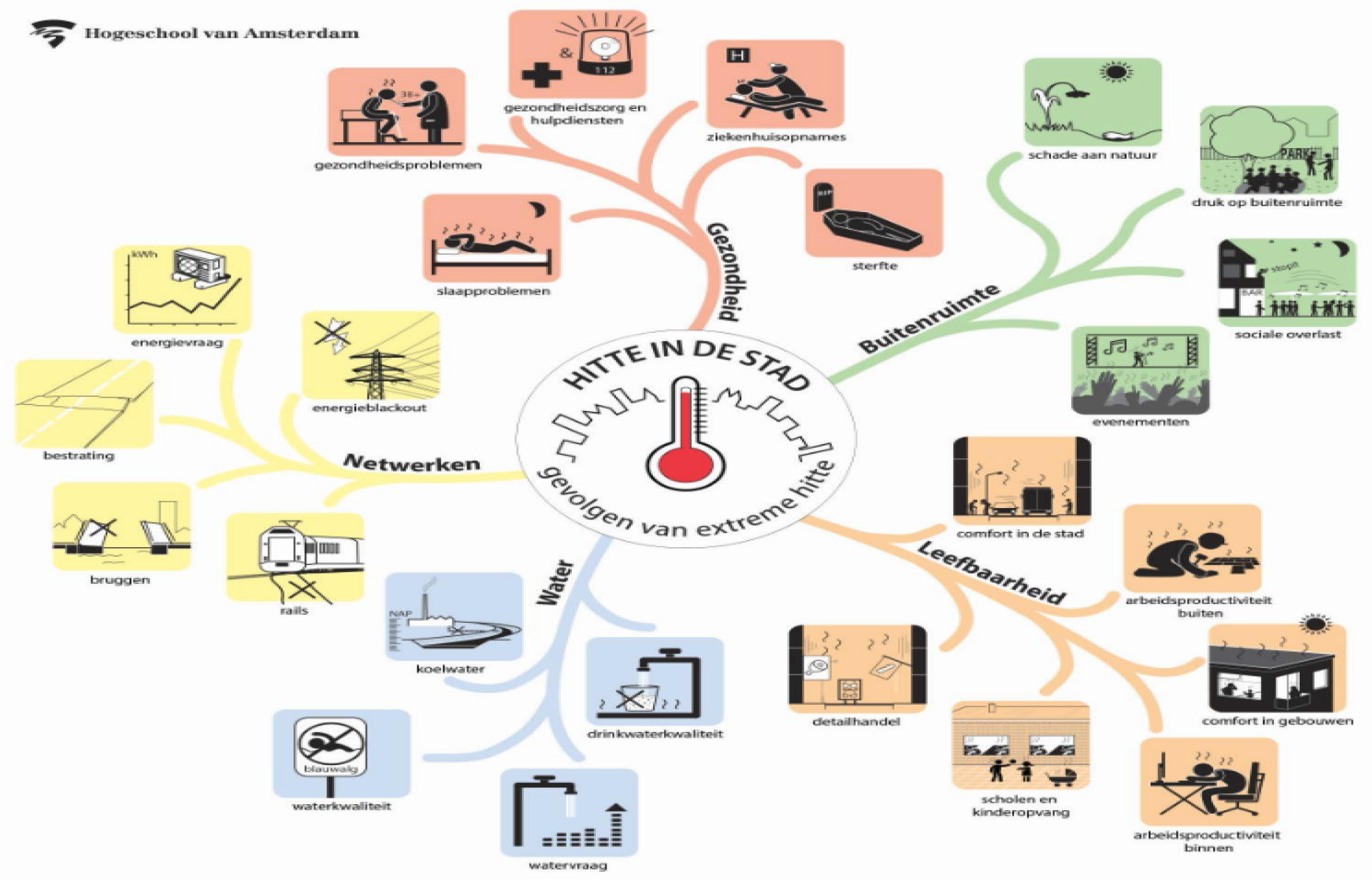
- Steeds meer en frequenter 'Hitte-eilanden' als gevolg van klimaatverandering en versterking en verharding
- Gezondheidsrisico's voor kwetsbaren

PET-klassen (RIVM Briefrapport 2019-0008)

PET (°C)	Perceptie	Fysiologisch stressniveau
0-4	Heel koud	Extreme koudestress
4-8	Koud	Sterke koudestress
8-13	Koel	Matige koudestress
13-18	Fris	Licht koudestress
18-23	Comfortabel	Geen stress
23-29	Beetje warm	Licht warmtestress
29-35	Warm	Matige warmtestress
35-41	Heet	Grote warmtestress
> 41	Zeer heet	Extreme warmtestress

HITTESTRESS

Hogeschool van Amsterdam



HITTESTRESS

- Deel van de oplossing: via het omgevingsrecht maatregelen afdwingen, zoals:
 - Witte gevels
 - % groen
 - % water
 - Ruimtelijk relevant?
- Probleem naar huidig recht:
 - **Op grond van de Wro toelatingsplanologie => enkel verbodsbepalingen, geen onvoorwaardelijke gebodsbepalingen = probleem bij *bestaande* woningen**
 - Bij *nieuwe* woningen => voorwaardelijke verplichting

INSTRUCTIEREGELS GELUID

Artikel 5.65 (standaardwaarden en grenswaarden voor geluidgevoelige ruimten binnen in- en aanpandige geluidgevoelige gebouwen)

1. Een omgevingsplan bevat:

- a. als waarden de standaardwaarden, bedoeld in tabel 5.65.1, voor het toelaatbare geluid door een activiteit op een geluidgevoelig gebouw; en
- b. als waarden de grenswaarden, bedoeld in tabel 5.65.2, voor het toelaatbare geluid in geluidgevoelige ruimten binnen in- en aanpandige geluidgevoelige gebouwen.

Tabel 5.65.1 Standaardwaarde toelaatbaar geluid op een geluidgevoelig gebouw

	07.00 – 19.00 uur	19.00 – 23.00 uur	23.00 – 07.00 uur
Langtijdgemiddelde beoordelingsniveau $L_{A,r,LT}$ als gevolg van activiteiten 50 dB(A)		45 dB(A)	40 dB(A)
Maximaal geluidniveau L_{Amax} veroorzaakt door aandrijfgeluid van transportmiddelen --		70 dB(A)	70 dB(A)
Maximaal geluidniveau L_{Amax} veroorzaakt door andere piekgeluiden --		65 dB(A)	65 dB(A)

GEBIEDSGERICHT MAATWERK VEEHOUDERIJ

Bij omgevingsplan in plaats van bij geurverordening

Binnen de bekende bandbreedtes

Standaardwaarde (o.a. Tabel 5.109.1 Bkl)

Grenswaarde (o.a. Tabel 5.109.2 Bkl)

+ extra stap (art. 5.117 Bkl): zwaarwegende economische belangen of zwaarwegende andere maatschappelijke belangen

Vgl. stap 3 Interimwet stad-en-milieubenadering

"(...) De (...) grenswaarden kunnen leiden tot een botsing van belangen als deze in de weg staan aan een beleidsmatig in hoge mate gewenste ruimtelijke ontwikkeling. Het kan ook gaan om ontwikkelingen die per saldo zouden leiden tot een hogere en duurzamere ruimtelijke kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Als zwaarwegende economische belangen of zwaarwegende andere maatschappelijke belangen dit rechtvaardigen, kan de gemeenteraad in die gevallen in het omgevingsplan voor een daarbij vast te stellen periode of voor onbepaalde tijd een hogere imissiewaarde voor geur van zuiveringstechnische werken of het houden van landbouwhuisdieren vaststellen dan de grenswaarde of de toegelaten minimumafstand overschrijden (...)". (Stb. 2008, 292)

GEUR

- Wro => Goede ruimtelijke ordening in geval van geurimmissie?
 - Niet bepalend (althans, doorslaggevend) of aan de geurnorm (op grond van Ab, Ar, Wgv, etc.) wordt voldaan
 - Hamvraag: is sprake van aanvaardbaar woon- en leefklimaat?
 - O.a. AbRS 7 oktober 2009 (ECLI:NL:RVS:2009:BJ9529, Laarbeek) en AbRS 19 september 2012 (ECLI:NL:RVS:2012:BX7725, Leerdam)
 - Wel cumulatieve effecten (= achtergrondbelasting) in de beoordeling betrekken (vgl. AbRS 12 augustus, ECLI:NL:RVS:2009:BJ5046, Boxmeer)
- Dus: van het milieurecht (Ab, Ar, Wgv, etc.) afwijkende benadering
- Geluid: vergelijkbaar (zie bv. AbRS 2 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:326, r.o. 11.2)

GEUR

- Consequentie / problemen naar huidig recht:
 - **Moeilijk om beleidsmatig te sturen aan de hand van de milieugebruiksruimte (te vaak 'wie het eerste komt, die het eerste maalt')**
 - **Cumulatieve effecten relevant in het ene spoor, maar niet (altijd) in het andere spoor**

VOORZORGSBEGINSEL

- Vloeit voort uit artikel 2 en 8 van het EVRM
- Op grond van het voorzorgsbeginsel kan de overheid maatregelen nemen als er gegronde redenen zijn om te vrezen dat activiteiten negatieve gevolgen kunnen hebben, maar de beschikbare wetenschappelijke gegevens nog geen uitvoerige risico-evaluatie mogelijk maken

VOORZORGSBEGINSEL (2)

- Het voorzorgsbeginsel gaat niet over het streven naar nulrisico
- Het voorzorgsbeginsel heeft betrekking op risicobeheer wanneer beschikbare gegevens geen volledige risico-evaluatie mogelijk maken

VOORZORGSBEGINSEL (3)

- Het voorzorgsbeginsel brengt niet met zich dat de enkele vrees voor risico's tot maatregelen moet leiden. Met hypothetische risico's die berusten op wetenschappelijk niet bewezen veronderstellingen, hoeft geen rekening te worden gehouden (ABRS 5 juni 2013, ECLI:NL:RVS:2013:CA2050, Inpassingsplan Randstad 380 kV-verbinding)
- Anderzijds: het bevoegd gezag mag bij onzekerheid over het bestaan en de omvang van risico's voor de volksgezondheid beschermende maatregelen nemen, zonder te hoeven wachten totdat ten volle blijkt dat deze risico's inderdaad bestaan en groot zijn. Er moeten dan wel redelijke gronden zijn om gevaar voor de volksgezondheid aan te nemen en bovendien moet de gevreesde schade significant zijn (zie hierover nader: F. Onrust en T. Barkhusen, *'De betekenis van het voorzorgsbeginsel voor de Nederlandse (milieu)rechtspraak, Kansen in het omgevingsrecht*, Europa Las Publishing 2010, p. 15)

MEDEDELING VAN DE EUROPESE COMMISSIE VAN 2 FEBRUARI 2000 (COM/2000/0001)

Algemene beginselen (onder meer):

- Maatregelen op grond van het voorzorgsbeginsel dienen in verhouding te staan tot het gekozen beschermingsniveau (proportionaliteit) en samen te hangen met eerdere soortgelijke maatregelen
- Maatregelen moeten berusten op een onderzoek naar de mogelijke voordelen en kosten van het al dan niet handelen
- Op het voorzorgsbeginsel gebaseerde maatregelen dienen bij nieuwe wetenschappelijke inzichten te worden herbeoordeeld
- De maatregelen dienen aan te geven wie belast is met het verstrekken van wetenschappelijk bewijs dat voor een volledigere risico-evaluatie nodig is

MEDEDELING VAN DE EUROPESE COMMISSIE VAN 2 FEBRUARI 2000 (COM/2000/0001) (2)

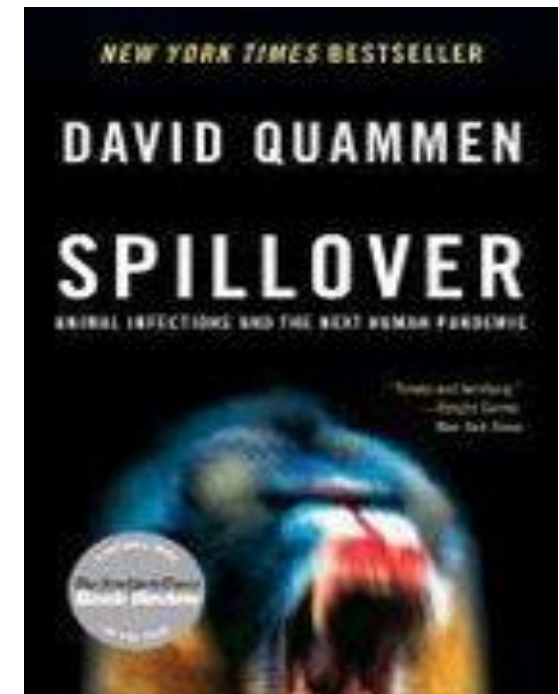
- AbRS 18 december 2019, ECLI:NL:RVS:2019:4210 (Windpark Greenport Venlo):

"29.1. (...) Het effect van windturbines voor hinder voor omwonenden en op de volksgezondheid zijn mee te wegen belangen bij het besluit over vaststelling van een provinciaal inpassingsplan. Dit betekent dat voorzorg van betekenis kan zijn bij de door provinciale staten te maken afweging. Voor het antwoord op de vraag welke betekenis die voorzorg in het onderhavige geval kan toekomen, zoekt de Afdeling aansluiting bij de Mededeling van de Europese Commissie over het voorzorgsbeginsel (COM/2000/0001) van 2 februari 2000 (...)."

- Zie ook AbRS 29 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:301, r.o. 31.3 t/m 31.6 (Windpark Gooyum-Houw) en AbRS 16 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2226, r.o. 23.3 (Windplan Groen)

ZOÖNOSEN

- Infectieziekten die (landbouwhuis)dieren bij zich dragen en die kunnen worden overgedragen van dier op mens en vice versa
- Voorbeelden: salmonella, vogelgriep, Q-koorts, MRSA, SARS-1, MERS, Lyme, Rabiës, Hiv, SARS-Cov-2
- Achtergrondinformatie: Van dier naar mens,
- David Quammen, 2012



ZOÖNOSEN

Trouw

OPINIE RELIGIE&FILOSOFIE DUURZAAMHEID&NATUUR

Vogelgriep

In Israël vallen met vogelgriep besmette kraanvogels uit de lucht



Een dode kraanvogel wordt afgevoerd bij het Hula-meer in het noorden van Israël. Vogelgriep heeft al duizenden migrerende kraanvogels het leven gekost. Beeld AP

BBC Sign in Home News Sport Reel Worklife Travel

NEWS

Home Coronavirus Climate Video World UK Business Tech Science Stories Entertainment & Arts

Health Coronavirus

Human case of bird flu detected in the UK

By Michelle Roberts
Health editor, BBC News online

© 6 January



TIM GRAHAM/GETTY IMAGES

A person living in the south-west of England has caught bird flu, UK officials have confirmed.



REGIO ALGEMEEN SPORT VIDEO OPINIE FUN

Regio wijziggen Arnhem e.o. Nijmegen e.o. Achterhoek Betuwe De Vallei Lliemers



▲ In november 2020 werd in Puiflijk een bedrijf geruimd nadat er vogelgriep was geconstateerd. © Eveline Van Elk

Grootste uitbraak vogelgriep ooit: 'Virus kan zich aanpassen en gaan verspreiden tussen mensen'

WAGENINGEN/ DREUMEL De zorgen zijn enorm: Europa kampt momenteel met de grootste uitbraak van de vogelgriep ooit. „Het virus zou zich uiteindelijk kunnen aanpassen, en zich zou kunnen verspreiden tussen mensen”, stelt vogelgriepexpert Nancy Beerens.

Eric Reijnen Rutten 13-01-22, 19:31 Laatste update: 14-01-22, 12:04

Hekkel
man

ZOÖNOSEN



NOS Nieuws • vandaag, 11:10

Vogelgriep treft ook zoogdieren: 'Risico voor de mens'

Het vogelgriepvirus dat wereldwijd rondwaart treft ook zoogdieren. Dat blijkt uit nieuwe cijfers die dagblad [Trouw](#) heeft gezien.

In Nederland zijn in de afgelopen anderhalf jaar onder meer een bunzing, een das en een otter besmet geraakt door het virus. Volgens Thijs Kuiken, viroloog bij het Erasmus Medisch Centrum, is het het topje van de ijsberg.

Dat het vogelgriepvirus overspringt van gevogelte op zoogdieren is zorgelijk, omdat dat betekent dat het ook mensen kan besmetten. "Op termijn kan dit een risico



Luister naar
04:10

Het is hoog tijd om de vogelgriep serieus te nemen

Pandemie

🕒 1 december 2022 🕒 Leestijd 2 minuten



De helft van de Britse vrije-uitloopkalkoenen en -ganzen heeft al voor de Kerst zijn einde gevonden

Hekkel
man

ZOÖNOSEN

- 'Nationaal actieplan versterken zoönosenbeleid',
- Brief Ministers van VWS en LNV van 6 juli 2022 Ministeries van VWS en LNV, 6 juli 2022
- 3 fasen:
 - 1 Preventie => ruimtelijke ordening
 - 2 Detectie
 - 3 Respons
- Handreikingen voor gemeenten en provincies
- 'meekoppelkans 'integrale gebiedsgerichte aanpak (NPLG)
- Vgl. ook het Intensiveringsplan Preventie Vogelgriep (brief van de Minister van LNV van 6 juli 2023):
 - Onderzoek naar structuurmaatregelen in de vorm van een verbod op nieuwvestiging en uitbreiding van pluimveebedrijven in risicogebieden (= pluimveedichte gebieden en waterrijke gebieden)
 - Volgens de Minister van LNV zijn hiervoor nieuwe wettelijke bevoegdheden nodig ...?
 - Vgl. 'Het rapport Remkes, Hoe nu verder?', *TvAR 2022/11*

ZOÖNOSEN

- AbRS nam, behalve bij Q-koorts, algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten over volksgezondheidsrisico's vanwege zoönosen zelden aan
 - Zie bv. AbRS 17 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1301 (Limburg)
 - Uitzondering: AbRS 20 mei 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1267 (Eersel)
 - Weigering op grond van de "Notitie handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader"
- Bij het ontbreken van algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten is het bestuursorgaan vrij om te bepalen of en zo ja welke maatregelen nodig zijn in het belang van de bescherming van het milieu
 - Vgl. endotoxinen, AbRS 20 mei 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1267, r.o. 6.2 (Heeze-Leende)
 - AbRS 10 november 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2460, r.o 18.2-18.3 (Súdwest-Fryslân)
- Er is ook ruimte voor het weigeren van de OBM-m.e.r. (belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu): AbRS 25 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2496 (Mill en Sint-Hubert)

ZOÖNOSEN (5)

- Hetzelfde geldt in het ruimtelijke spoor
 - Zie bijv. AbRS 8 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1591, r.o. 4.1 (Landerd)
 - AbRS 19 januari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:166, r.o. 3.4. (Boxtel)
- Specifiek t.a.v. geiten:
 - AbRS 27 oktober 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2396 (Facetregeling geitenhouderijen Het Hogeland)
 - O.a. VGO III 2018
 - Beleidsruimte
 - Uit voorzorg ontwikkeling van geitenhouderijen verbieden
 - Vgl. 4 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2189 (Lingewaard)

ZOÖNOSEN

- Meest recente lijn / formulering AbRS
 - Zie o.a. AbRS 23 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:556 (De Ronde Venen)
 - Bij bestemmingsplan / omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan:
 - Goede ruimtelijke ordening
 - Beleidsruimte, ook om vanwege mogelijke gezondheidsrisico's uit voorzorg te weigeren
 - Belangenafweging
 - Bij omgevingsvergunning milieu:
 - Belang van de bescherming van het milieu
 - Beoordelingsruimte, **reikt niet zo ver dat uit voorzorg mag worden geweigerd**
 - Algemeen wetenschappelijk aanvaarde inzichten vereist (dus bijvoorbeeld niet: VGO-rapporten)
- Bij OBM:
 - MER verlangen vanwege gezondheidsrisico's

ZOÖNOSEN

- Nadien, specifiek ten aanzien van vogelgriep (planologische afwijkingsvergunning): AbRS 5 april 2023, ECLI:NL:RVS:2023:1357 (Doetinchem)

"(...) 5.2. De Afdeling is van oordeel dat de rechtbank terecht tot de conclusie is gekomen dat het college de risico's die het toestaan van deze specifieke pluimveehouderij, op deze plek, meebrengt, niet onjuist heeft ingeschat. Het college heeft, zoals in 5.1 is overwogen, de risico's in verband met de vogelgriep in het besluit van 23 juli 2019 en in de daar bijbehorende ruimtelijke onderbouwing in kaart gebracht. Het mocht tot de conclusie komen dat geen sprake is van een onaanvaardbaar risico en een onaanvaardbare aantasting van de belangen van de omliggende bedrijven, waaronder begrepen het bedrijf van Esbro B.V. (...) Alles tezamen bezien heeft het college de belangen van [appellante sub 2]. bij het verkrijgen van de omgevingsvergunning daarom zwaarder mogen laten wegen dan de belangen van Esbro B.V. bij het weigeren van de omgevingsvergunning vanwege de mogelijke risico's die verlening van de vergunning oplevert voor Esbro B.V. (...)"

ZOÖNOSEN

- Probleem naar huidig recht:
**geen duidelijke wettelijke verankering van het voorzorgsbeginsel /
onduidelijke positie van het voorzorgsbeginsel in het nationale recht**

GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

- Vervolgadvies gewasbescherming en omwonenden, Gezondheidsraad, 29 juni 2020:
"Nederlands onderzoek van de laatste jaren geeft geen duidelijke aanwijzingen voor gezondheidseffecten, maar neemt de ongerustheid ook niet weg door zijn beperkte omvang en de zwakke aanwijzingen voor effecten die uit sommige van deze onderzoeken wel naar voren komen."
- Advies Gezondheidsraad: voorzorg toepassen
- Is dit vervolgadvies voldoende om (bijvoorbeeld) de noodzaak (i.h.k.v. de goede ruimtelijke ordening) van een algemene spuitvrijzone in een bestemmingsplan te motiveren? Waarschijnlijk niet.

GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

- Vergelijk AbRS 21 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1603 (Westerveld):
 - Inzet appellante: spuitvrije zones vanwege bestrijdingsmiddelen **rondom alle percelen** waar sierteelt plaatsvindt in het buitengebied
 - Gemeente: onvoldoende basis voor generieke spuitzones (gezondheidsrisico's niet zodanig / nopen niet tot zo'n regeling + bestaand gebruik)
 - Artikel 8 EVRM enkel in het geding indien de overlast van dien aard is dat de betrokkene in ernstige mate in zijn gezondheid wordt getroffen of hij in zijn woongenot en zijn privé- of gezinsleven wordt belet
 - Wet bodembescherming en Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden spelen in deze context geen rol
 - Conclusie: de gemeenteraad heeft in redelijkheid geen generieke spuitvrije zones in het bestemmingsplan opgenomen
 - Overigens: bestreden besluit van voor 29 juni 2020

GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

- Maatwerk: spuitzone in bestemmingsplan **op projectniveau**
- Richtlijnen uit rechtspraak (zie o.a. AbRS 2 maart 2022, ECLI:NL:RVS:2022:650 (Tuinen oliemolen):
 - afstand van 50 m tussen gevoelige functies (zoals tuinen) en agrarische bedrijvigheid, waarbij gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt, in het algemeen niet onredelijk
 - kortere afstand in een bepaalde situatie is mogelijk, indien aan die afstand een deugdelijke motivering ten grondslag is gelegd

GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

- Maatwerk: spuitzone in bestemmingsplan → kortere afstand dan 50 m?
- Deugdelijke motivering is op dit moment nauwelijks (tot niet) te geven; geen wetenschappelijke basis
 - AbRS: PRI-rapport en EFSA-model geen deugdelijke grondslag voor locatiespecifiek onderzoek: zie o.a. AbRS 19 oktober 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3023:

"De Afdeling is van oordeel dat gelet op deze onzekerheden niet op een verantwoorde wijze kan worden bepaald of en zo ja, in hoeverre het gebruik van de hier gehanteerde versie van het EFSA-model leidt tot een voldoende betrouwbare inschatting van de in dit geval veilig te achten afstanden ten opzichte van de spuitzone(s). Dit brengt met zich dat het rapport "Spuitzone onderzoek Asdonckterrein" van 31 maart 2021 geen deugdelijke grondslag vormt voor het locatie specifieke onderzoek. De raad heeft gelet hierop niet deugdelijk gemotiveerd dat in het voorliggende geval met een fors kortere afstand dan 50 meter tussen gevoelige functies en agrarische bedrijvigheid kan worden volstaan. Het besluit is om die reden in zoverre in strijd met de artikelen 3:2 en 3:46 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) tot stand gekomen."

(zie ook AbRS 16 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:3018, AbRS 16 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3303, AbRS 23 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3387 en AbRS 2 augustus 2023, ECLI:NL:RVS:2023:2959.).

GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

- Of toch?
 - AbRS 25 januari 2023, ECLI:NL:RVS:2023:269: bestemmingsplan dat voorziet in een planologisch kader voor een woning nabij agrarische percelen:

*"Voor zover er in de omgeving van de woning wel percelen in gebruik zijn voor de bollenteelt, staat in het onderzoek dat in het onlangs uitgebrachte onderzoek van het RIVM geen gezondheidsproblemen naar voren zijn gekomen die samenhangen met het wonen in de nabijheid van bollenteelt. Dit is, zo staat in het onderzoek, door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen bevestigd. **Dat geen sprake is van gezondheidsproblemen, komt mede omdat telers in de regel niet spuiten bij harde wind of een windrichting richting woningen. Om eventuele drift of andere kansen op aanwezigheid van gewasbeschermingsmiddelen in (de tuin van) de woning zoveel als mogelijk uit te sluiten, wordt in het onderzoek geadviseerd om een in de winter groenblijvende haag aan te planten aan de westelijke zijde van de tuin van de woning. Naar aanleiding hiervan is in artikel 6.3.2 van de planregels een voorwaardelijke verplichting opgenomen voor het planten van een beukenhaag.***

De raad heeft hiermee de belangen van de omliggende bedrijven uitvoerig in kaart gebracht en in zijn belangenafweging betrokken. De Afdeling ziet daarom geen aanleiding [appellant] en anderen te volgen in hun stelling dat de raad de belangen van omliggende agrarische bedrijven onvoldoende heeft meegewogen."

Bijzonder: vuistregel van 50 meter (en afwijking daarvan) komt in zijn geheel niet aan de orde

Zie ook AbRS 2 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3160, AbRS 16 augustus 2023, ECLI:NL:RVS:2023:3128 en AbRS 22 november 2023, ECLI:NL:RVS:2023:4331. Zie voor onze kritiekpunten op de laatstgenoemde uitspraak (plattelandswoning):
<https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:7133124273140850688/>

GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

- Uitspraak Afdeling 6 december 2023 (ECLI:NL:RVS:2023:4523):
 - EFSA model ook na nadere onderbouwing niet aan te merken als wetenschappelijk aanvaard model waarmee i.h.k.v. goede ruimtelijke ordening afstanden voor aanvaardbare spuitzones kunnen worden bepaald
 - Toelatingsprocedure gewasbeschermingsmiddelen laat volgens Afdeling onverlet dat er op dit moment onvoldoende wetenschappelijke informatie beschikbaar is om een aanvaardbare afstand te bepalen

GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

- Probleem naar huidig recht:
**Ook hier een onduidelijke rol voor het voorzorgsbeginsel,
zeker voor zover het gaat om generieke spuitzones**

VOORZORGSBEGINSEL ONDER DE OMGEVINGSWET

- Amendement Smaling c.s., *Kamerstukken II* 2014/15, 33 962, 150: gezondheid volwaardige rol bij toepassing bevoegdheden Omgevingswet
- Art. 3.3 Ow: in een omgevingsvisie wordt rekening gehouden met:
 - Het *voorzorgsbeginsel*
 - Het beginsel van preventief handelen
 - Het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en
 - Het beginsel dat de vervuiler betaalt

VOORZORGSBEGINSEL ONDER DE OMGEVINGSWET

- **Art. 5.32 Ow: Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning weigeren als naar zijn oordeel sprake is van bijzondere omstandigheden waardoor het verlenen van de vergunning zou leiden tot ernstige nadelige of mogelijk ernstige nadelige gevolgen voor de gezondheid!?**
 - **Bij amendement: "Q-koorts, vogelgriep, en dergelijke (...)
handelend op grond van het voorzorgsbeginsel"**
- **Art. 23.6 Ow: voorzorgsbeginsel en motiveringsplicht bij totstandkoming van AMvB's**

VOORZORGSBEGINSEL ONDER DE OMGEVINGSWET

Stelling:

De prominentere plek van het voorzorgsbeginsel in het omgevingsrecht zal de beoordeling van gezondheidsrisico's in de omgevingsrechtpraktijk wezenlijk veranderen

VOORZORGSBEGINSEL ONDER DE OMGEVINGSWET

*"De regering leest artikel 5.32 zo dat alleen een vergunning geweigerd kan worden als er **plotselinge bijzondere omstandigheden** optreden, die maken dat vergunningverlening op dat moment niet in de rede ligt, bijvoorbeeld zoals bij **acute besmettingsgevallen van de Q-koorts**. Wanneer de bijzondere omstandigheid zich niet meer voordoet, kan de vergunning nogmaals aangevraagd worden en vormt artikel 5.32 geen weigeringsgrond meer. Het artikel biedt het bevoegd gezag geen weigeringsgrond voor meer structurele beleidsopgaven, zoals bijvoorbeeld bij een reeds aanwezige, permanente te hoge geluidbelasting, of een "teveel aan geitenstallen" in een gebied. In dergelijke gevallen zal met toepassing van het voorzorgsbeginsel een beleid moeten worden ontwikkeld hoe de gezondheidsbedreigende belasting van de fysieke leefomgeving worden teruggebracht tot een aanvaardbare situatie, bijvoorbeeld in een omgevingsvisie of een programma. Dit beleid kan dan ook worden omgezet in regels, op te nemen in een omgevingsplan."*

(Kamerstukken II, 2015-2016, 33 962, E. p. 5)

VOORZORGSBEGINSEL ONDER DE OMGEVINGSWET

- Het voorzorgsbeginsel zal wellicht prominenter aanwezig zijn en beter worden betrokken bij de totstandkoming van beleid en regelgeving
- Echter:
 - Reeds onder het huidige recht kan het voorzorgsbeginsel in sommige gevallen worden ingeroepen en toegepast
 - De toepassing van het voorzorgsbeginsel is niet anders of concreter gemaakt. Voor de toepassing is aangesloten bij de Mededeling van de Europese Commissie (zie o.a.: *Stb.* 2018, 292, p. 249-251)
 - Het blijft allemaal draaien om 'algemeen wetenschappelijk aanvaarde inzichten'?

VRAGEN?



p.bodden@hekkelman.nl



06 – 12 33 96 23

